

Rakennusjärjestysluonnoksesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pääsisällöt sekä niihin laaditut vastineet / Laukaa

Lupa- ja valvontalautakunta 28.12026

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Vihreiden valtuustoryhmä	4 §	Määritelmiä soveltamisesta	Voiko määritelmiin lisätä kerroksen, kerrosalan ja kokonaisalan. Sekä ranta-alueen ja rantarakennuspaikan määritelmät?	Rakentamislakiin on kirjattu mitä tarkoittaa kerros (§8) ja kerrosala (§9). Koska nämä termit löytyvät jo määriteltynä lakitekstistä, ei niitä lisätä rakennusjärjestykseen. <i>Kokonaisala</i> -termin määritelmä voidaan ehdotukseen lisätä, koska laissa ei sitä ole määritelty. Ranta-alue on määritelty §:ssä 19. Samaan kohtaan lisätään määritelmä rantarakennuspaikasta.
Elenia Verkko Oyj	4 §	Määritelmiä soveltamisesta	Elenia pitää hyvänä, että rakennusjärjestysluonnoksessa pykälässä 4 puistomuuntamot ovat eriteltyinä vähäisiksi laitteiksi ja rakennelmiksi, jotka eivät käytä rakennusoikeutta. Elenia kuitenkin ehdottaa, että sana ”puistomuuntamot” korvattaisiin pelkällä sanalla ”muuntamot”. Muuntamoiden koot ja nimet vaihtelevat ja Elenia toivoo, että niitä käsiteltäisiin yhteneväisesti. Muuntamoita voi olla esim. pylväs- puisto- ja reaktorimuuntamot, jotka ovat kaikki kooltaan alle 30 m ² .	Pykälätekstiä muutetaan lasunnossa esitetyllä tavalla.
Keski-Suomen ELY-keskus	5.1 §	Rakennuskohteen sopeutuminen ympäristö- ja kaupunkikuvaan rakennuspaikoilla ja yleisillä alueilla, yleiset määräykset	Kyseisessä kohdassa edellytetään myös maisema-arvojen huomiointia. Tällöin erityistä huomiota rakennuskohteen ympäristö- ja kuntakuvaan sopeutumiseen tulee kiinnittää, RKY- ja rakennuskulttuurin arvoalueiden ohella myös maiseman arvoalueilla , mikä on syytä lisätä tekstiin.	Pykälätekstiä muutetaan lasunnossa esitetyllä tavalla.
Keski-Suomen ELY-keskus	6 §, 13 §, 24§, 41§	Rakennuskohteen sijoittelu rakennuspaikalle, Mainos- ja teknisetlaitteet, Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset, Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie	Rakennusjärjestyksessä on yleisellä tasolla melko vähän tuotu esiin maanteiden läheisyyteen rakentamiseen liittyviä rajoitteita, erityispiirteitä tai huomioon otettavia asioita. Näitä olisi hyvä tuoda esiin niissä kappaleissa, joita asia todennäköisesti koskettaa, kuten rakennuskohteen sijoittelu rakennuspaikalle (6 §), <i>mainos- ja tekniset laitteet (13 §), luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset (24 §), ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie (41§)</i> tai vaihtoehtoisesti omana kappaleenaan esimerkiksi luvun 6 ’ <i>rakentaminen erityisalueilla</i> ’ alla.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: kohta 6.1 <i>Maantien ollessa naapurina tulee huomioida maantien suoja- ja näkemä-alueet. Maantien suoja-alueen leveys on 20-50 m ajoradan keskilinjasta. (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä).</i> (LJMTL 503/2005)
Elenia Verkko Oyj	10 §	Maanalainen rakentaminen	Lisäksi Elenia pitää hyvänä, että rakennusjärjestyksessä kohdassa 10 on otettu esille, että työhön ryhtyvän on selvitettävä varmistuttava, ettei rakentamisella ole vaikutusta maanalaisten johtoverkostojen käyttöturvallisuuteen. Verkko-yhtiön näkökulmasta asiaa voisi korostaa vielä siten, että rakennustyöhön ryhtyvällä on aina velvollisuus selvittää maanalaisten kaapeleiden sijainti etukäteen ja noudattaa kaivuutyössä verkko-yhtiön määrittelemiä turvaetäisyyksiä.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: Maan alle rakennettaessa on <i>ennen rakennustyöhön ryhtymistä</i> selvitettävä varmistuttava, ettei rakentamisella ole vaikutusta ympäristössä jo olemassa olevien maanpäällisten eikä maanalaisten rakenteiden ja johtoverkostojen ja niiden käyttöturvallisuuteen. <i>Kaivuutyössä on noudatettava rakenteiden ja verkostojen turvaetäisyyksiä.</i>
Keski-Suomen Pelstuslaitos	11.1 §	Rakennuspaikan ja rakennuskohteen osoitemerkinä, yleiset määräykset	Rakennuksen osoitenumeroinnin valaiseminen tulee olla velvoittava vähintään asemakaava-alueella. Kiinteistön omistajan tai haltijan tulee huolehtia, että rakennuksen osoitemerkinä säilyvät toimintakuntoisina.	Pykälätekstiä muutetaan lasunnossa esitetyllä tavalla. Valaistus vaaditaan ainoastaan asemakaava-alueella.
Keski-Suomen ELY-keskus	13.1§	Mainos- ja tekniset laitteet, yleiset määräykset	Tienvarsimainonnasta säädetään LJMTL:n 52 §, 52a § ja 52b §:ssä. Vaikka rakennusjärjestyksen luvussa 13.1 todetaan, että laitteiden sijoittamiseen tulee saada asianmukaiset suostumukset ja luvat, ELYkeskus katsoo, että tässä olisi hyvä tuoda erikseen ilmi, että maantien käyttäjille suunnatun mainonnan sijoittamisessa asemakaava-alueen ulkopuolella mainoslaitteen sijoittamiseen ja valitsemiseen vaikuttaa myös muut määräykset, kuin mitä rakennusjärjestyksessä on nyt esitetty. Mainoslaitetta sijoittaessa ja valitessa tulee näkemä- ja suojaalueiden lisäksi ottaa huomioon tienvarsimainonnasta ja -ilmoittelusta annetun määräyksen (TRAFICOM/22492/03.04.03.00/2019) vaatimukset. Lisäksi tällaisesta mainoksesta tulee ennen mainoksen sijoittamista tehdä ilmoitus tienpitöviranomaiselle ja saada salliva päätös.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Maantien käyttäjille suunnatun mainonnan sijoittamisessa tulee ottaa huomioon liikenne- ja viestintävirasto Traficomin määräykset tienvarsimainonnasta ja -ilmoittelusta. Tienvarsimainoksen sijoittamiselle tulee saada tienpitöviranomaisen lupa.</i>
Keski-Suomen ELY-keskus	14 §	Suunnittelutarvealueen määrittäminen	Otsikkona on ’Suunnittelutarvealueen määrittäminen’, ja pykälän 2 momentissa on kuitenkin määritetty aurinkopaneelikentästä. Tältä osin tulisi vielä tarkistaa, onko näin tarkoitettu vai olisiko määräykselle jokin muu kohta loogisempi.	Pykälä muutetaan lasunnon johdosta. Aurinkopaneelikenttiä koskeva määräys siirretään ko. §:n 24.4 Aurinkosähköjärjestelmät.
KeskustaKD valtuustoryhmä	15 §	Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset	kohta 3 rantaviivan vähimmäispituus 60 metristä on muutettava 40m, lisäksi kohtiin 1 ja 2 olisi hyvä saada tarkennusta ja ohjeistusta mistä vaatimuksiin liittyvät tiedot löytyvät	Ohjausryhmä on kokouksessaan 20.10.2025 päättänyt muuttaa pykälätekstiä esitetyllä tavalla; Uuden rantarakennuspaikan rantaviivan pituuden tulee olla vähintään 40m. Kohtaan 15.1 lisätty seuraava teksti: <i>Rakennuspaikan soveliaisuutta ja kelvollisuutta harkittaessa on muun muassa otettava huomioon, ettei rakennuspaikalla ole tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa.</i> Lupamenettelyssä rakennusvalvonta ratkaisee rakennuspaikan sopivuuden

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Keski-Suomen museo	15.2 §		Keski-Suomen museo ehdottaa, että kohtaa 15.2 ”Selvitysvaatimukset” täydennettäisiin lisäämällä erikseen vielä maininta muinaisjäännealueesta tai muusta arkeologisen kulttuuriperintökohteen alueesta, koska muinaismuistolaki (295/1963) velvoittaa maanomistajaa toimimaan lain mukaisesti. Toisaalta maanomistaja voi myös hakea ko. lain mukaista kajoamislupaa Museovirastosta, mikäli muinaisjäänneös tuottaa merkityksensä nähdessä kohtuutonta haittaa. Keski-Suomen museo myös esittää, että tähän tai muuhun sopivaan kohtaan lisättäisiin huomautus siitä, että muinaismuistoalueita koskevista suunnitelmista tulee aina pyytää lausunto museoviranomaiselta.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvittettävä etukäteen, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun otetaan huomioon suojelliset, historialliset, <i>arkeologiset muinaismuistoalueet</i> ja luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista. <i>Muinaismuistoalueita koskevista suunnitelmista tulee aina pyytää lausunto museoviranomaisilta.</i>
KeskustaKD valtuustoryhmä	16.7 §	Sivuasunto	kohta 7. sivuasunnolle määritelty 200m etäisyys rannasta on mielestämme kohtuuton ja voi jopa estää rakentamisen.	Sivuasunnon tulee sijoittua ranta-alueen ulkopuolelle. Tällä turvataan sitä, että ilman poikkeamisenettelyä ei ranta-alueelle muodostu sivuasunnosta uutta rakennuspaikkaa (AKL §72). Poikkeamislupamenettelyllä on mahdollisuus harkita poikkeamista rakennusjärjestyksessä määrätystä 200m etäisyydestä, jonka yhteydessä voidaan varmistaa, ettei sivuasunto sijoitu ranta-alueelle.
Keski-Suomen ELY-keskus	16.7 §	Sivuasunto	Kohdassa mainitaan maisemallisesti arvokkaita alueet (ma- ja vama-alueet). Kohtaa selkeyttäisi, jos molemmat lyhenteet avattaisiin rakennusjärjestyksessä (mahdollisesti kohdassa 26 §).	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta siten, että lyhenteet ma ja vama-alueet kirjoitetaan auki §:ssä 16.7
Laukaan yrittäjät ry	16.7 §	Sivuasunto	Mahdollisuus sivuasunnon (100 k-m ²) rakentamiseen vähintään 5 000 m ² suuruiselle vakituiseen asuinrakennuksen rakennuspaikalle on tärkeää siksi, koska Laukaassa sijaitsee runsaasti tämän tyyllisiä tontteja, joissa esim. tilojen sukupolvenvaihdon yhteydessä on perusteltua voida tehdä sivuasunto tai muutoin mahdollistaa esim. samaan sukuun kuuluvien asumisen kyseisellä tontilla.	Kirjataan tiedoksi.
KeskustaKD valtuustoryhmä	17.2 §	Asuinrakentaminen ja muu rakentaminen maatilalla	kohta 2: ”Maatilan, jonka pääelinkeinon harjoittamiseen käytetään hevostallia tai maneesin, pinta-ala tulee olla yli viisi (5) hehtaaria” Noin suurelle hehtaari määrälle ei ole perusteita ja aiheuttaa ongelmia pienemmillä tiloilla. Esitämme määräksi kahta (2) hehtaaria.	Alkuperäistä pykälää muutettiin seuraavasti: <i>Uuden</i> maatilan, jonka pääelinkeinon harjoittamiseen käytetään hevostallia tai maneesin, pinta-ala tulee olla yli <i>kolme (3)</i> hehtaaria. <i>Lisäksi tulee noudattaa kohdan 18.1 ulkotarhat- ja laidunalueet vaatimuksia suhteessa hevospäämäärään ja kohdan 18.2 ja etäisyysvaatimuksia.</i> Eli hehtaariraja muutettiin viidestä kolmeen ja tarkennettiin koskemaan vain uusia maatiloja ja lisättiin huomioimaan kohtien 18.1 ja 18.2 vaatimukset ulkotarhojen ja laidunalueiden ja etäisyysvaatimusten osalta.
Keski-Suomen ELY-keskus	18.2 §	Etäisyysvaatimukset	Loppuun tulisi lisätä seuraava kursivoitu teksti, ...kuntien ympäristönsuojelumääräyksiä, <i>sekä näiden kohteiden sijoittamisesta ympäristönsuojelulain asettamia sääddöksiä (Nitraattiasetus 1250/2014 § 4)</i> .	Pykälätekstiä muutetaan lasunnossa esitetyllä tavalla.
Laukaan ja Hankasalmen kunnan ympäristönsuojelu	19 §	Rakennuskohteen sopeutuminen ranta-alueilla	19 §:ssä ranta-alue määritellään vaihtelevan levyiseksi vyöhykkeeksi, mutta kuitenkin yleensä enintään 200 metrin levyiseksi. Tarkoittaako tämä 24.6 §:n osalta sitä, että harmaavesijärjestelmä vaatii luvan 200 metrin levyisellä ranta-aluevyöhykkeellä? Jätevesilainsäädännön puolellahan ranta-alueeksi on määritelty 100 metrin levyinen vyöhyke eli 100-200 metrin etäisyydellä rannasta sovelletaan jo kevyempiä vaatimuksia. Tarkka etäisyys voisi olla hyvä kirjata pykälään, jotta siitä käy selvemmin ilmi, millä vyöhykkeellä lupa vaaditaan.	Rantarakentamisesta ja sen ohjaamista säädetään rakentamis- ja alueidenkäyttölaissa. Rakentamisen osalta ranta-alueita tarkastellaan rannan osana, jolla rannassa oleva tai rantaan tukeutuva asutus vaatii järjestämistä. Ranta-alue ulottuu rantaviivasta sisämaahan päin niin pitkälle kuin rakentaminen tukeutuu vesistön käyttöön tai vetovoimaan. Ranta-alueen leveyttä ei ole määritelty yksiselitteisesti laissa, vaan se arvioidaan tapauskohtaisesti. Ranta-alueen syvyyteen vaikuttaa mm. maaston muodot, kasvillisuus ja muut olosuhteet. Ranta-alueen leveyden on yleensä arvioitu olevan vähintään noin 200 metriä, mutta esimerkiksi avoimilla rannoilla tai vesistöön laskevilla rinteillä ranta-alue on leveämpi kuin peitteisillä rannoilla. Oikeuskäytännössä on katsottu, että ranta-alueen suunnittelutarve voi olosuhteista riippuen ulottua useiden satojen metrien etäisyydelle rantaviivasta (esim. KHO 1992 A 80 ja KHO 10.8.2004 T 1832). Näistä syistä rakennusjärjestykseen ei voida kirjata tarkkaa määritelmää ranta-alueesta. Pykälätekstiä (kohta 24.6) muutetaan lausunnon johdosta seuraavasti: <i>Luvanvaraisuudesta on vapautettu kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentaminen, kun 1. kysymyksessä on ns. harmaavesijärjestelmän rakentaminen, joka ei sijoitu pohjavesi- tai ranta-alueelle, joka sijaitsee yli 100 m etäisyydellä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.</i>

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
KeskustaKD valtuustoryhmä	23 §	Lomarakennuksen muuttaminen vakituiseksi asuinrakennukseksi tai uuden vakituisen asuinrakennuksen rakentaminen ranta-alueella	kohta 2 ja 3 poistetaan. Vanha rakkennuskanta ei saa vaikuttaa muutoksen hakuun negatiivisesti jos muut ehdot täyttyvät.	Vakituisella asumisella on yleensä suurempia ympäristövaikutuksia kuin vapaa-ajan asumisella, joka on luonteeltaan kausittaista. Pysyvä asuminen edellyttää mm. laajempien ja kestävämpien vesihuoltoratkaisujen järjestämistä sekä muita ympärivuotisen käytön mahdollistavia toimenpiteitä. Usein vapaa-ajan rakennusta on tarpeen laajentaa tai kunnostaa vastaamaan vakituisen asumisen vaatimuksia. Samalla myös talousrakennusten ja piharakenteiden määrä ja käyttötarve kasvavat, mikä voi muuttaa rakennuspaikan kokonaisilmettä. Rantarakentamista koskevien etäisyyksivaatimusten noudattaminen luo kuitenkin mahdollisuuden kehittää rakennuspaikkaa siten, että maisemakuva säilyy ehyenä ja ympäristövaikutukset pysyvät mahdollisimman vähäisinä käyttötarkoituksen muutoksesta huolimatta.
Vihreiden valtuustoryhmä	23 §	Lomarakennuksen muuttaminen vakituiseksi asuinrakennukseksi tai uuden vakituisen asuinrakennuksen rakentaminen ranta-alueella	Toivotaan lisäystä: "Rakennuspaikan tulee hakeutua kyläasutukseen ja sen läheisyydessä tulee sijaita ennestään useampia pysyvän asutuksen asuinpaikkoja"	Ohjausryhmä on kokouksessaan 26.11.2024 poistanut tämän vanhassa rakennusjärjestyksessä olleen määräyksen. Lausunnon johdosta ohjausryhmä keskusteli asiasta uudelleen. Ohjausryhmä pysyi aiemmassa linjauksessa ja lausetta ei lisätä rakennusjärjestysehdotukseen.
Laukaan yrittäjät ry	23 §	Lomarakennuksen muuttaminen vakituiseksi asuinrakennukseksi tai uuden vakituisen asuinrakennuksen rakentaminen ranta-alueella	Lomarakennuksen muuttaminen vakituiseksi asuinrakennukseksi tai uuden vakituisen asuinrakennuksen rakentaminen ranta-alueella 23 § on poistettu aiemmin käytössä ollut maininta: Rakennuspaikan tulee sijaita riittävän lähellä toimivaa koulua tai sen on sijaittava olemassa olevan koulunkuljetus- tai linjaautoreitin vaikutuspiirissä. Tekstin poistaminen on hyvä asia ihmisten yhdenvertaisuuden vuoksi, mutta myös siksi, että se mahdollistaa hyvälle tonteille vakituista asumista, joka myös tukee alueen elinvoimaa. Myös edellä olevassa kohdassa on rantaviivan metrimäärä pienennetty 60 metristä 40 metriin. Tämä esitys on linjassaan sen argumentin kanssa, jossa hyviä, vakituiseen asumiseen soveltuvia tontteja halutaan hyödyntää ja samalla tukea alueen elinvoimaa.	Kirjataan tiedoksi.
Keski-Suomen ELY-keskus	24.2§	Aidat ja niiden tukimuurit	Rakennusjärjestyksen kohdassa 24.2 käsitellään aitaamisen vapauttamista luvanvaraisuudesta. Rakennusjärjestyksessä todetaan, että luvanvaraisuudesta on kokonaan vapautettu...kun tien vastainen aita ei aiheuta näkemäestettä ajotielle. ELY-keskus huomauttaa, että vaikka aita olisi sijoitettu kokonaan kiinteistön puolelle ei sitä silti voi sijoittaa maantien suoja-alueelle. ELY-keskus pyytää huomioimaan näissä määräyksissä, että mikäli aidattavan kiinteistön naapurikiinteistö on maantie, tulee aidan sijoittamisessa huomioida suoja- tai näkemäalueelle rakentamiseen liittyvät rajoitteet. Aidan kunnossapito ja korjaukset tulee voida suorittaa tiealueen ulkopuolella eikä aita saa estää tiealueen hoitoa tai kunnossapitoa (esim. niittotyö), minkä ELYkeskus tarkastelee suoja-alueelle rakentamiseen liittyvässä poikkeusluvassa.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnan johdosta seuraavasti: <i>Aitaa ei saa sijoittaa maantien suoja-alueelle, vaikka se toteutettaisiin kokonaan kiinteistön puolelle. Mikäli aidattavan kiinteistön naapurikiinteistö on maantie, tulee aidan sijoittamisessa huomioida suoja- tai näkemäalueelle rakentamiseen liittyvät rajoitteet. Aidan kunnossapito ja korjaukset tulee voida suorittaa tiealueen ulkopuolella eikä aita saa estää tiealueen hoitoa tai kunnossapitoa (esim. niittotyö). Aidan rakentaminen maantien suoja- tai näkemäalueelle vaatii ELY-keskuksen poikkeamisluvan, vaikka se ei vaatisi rakennusvalvonnalta rakentamislupaa. Maantien suoja-alueen leveys on 20-50 m ajoradan keskilinjasta</i>
Keski-Suomen museo	24.2§	Aidat ja niiden tukimuurit	Keski-Suomen museo ehdottaa, että luvanvaraisuutta käsittelevään kohtaan 24.2. kirjattaisiin ”Suojellut kohteet, arvokkaat kulttuuriympäristöt” otsikon alle myös muinaisjäännealueet, koska näille rakentaminen on muinaismuistolailla kielletty, mutta Museovirasto voi myöntää luvan muinaismuistolain mukaisten neuvottelujen perusteella kuten yllä on mainittu.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnan johdosta seuraavasti: Vapautus luvanvaraisuudesta ei koske <i>muinaisjäännealueita</i> eikä Valtakunnallisesti merkittävää rakennetut kulttuuriympäristöt -aluetta liitekartta 3 (RKY).
Keski-Suomen ELY-keskus	24.4 §	Aurinkosähkö-järjestelmät	Kyseisen kohdan mukaan luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennuksen katolle tai rakennuspaikan yhteyteen sijoitettava paneelikenttä tai aurinkokeräimet, kun niiden kokonaispinta-ala on alle 100 m² . Kun otetaan huomioon rakentamislain 42.2 §:n sääntely koskien edellä mainittua aurinkopaneelikenttää tai aurinkokeräimiä, ei niitä voida välttämättä pitää vähäisinä esimerkiksi suojelluissa kohteissa, joissa voi tulla kyseeseen luvanvaraisuus sekä lausuntotarve esim. museoviranomaiselta.	Pykälätekstiä täydennetään ELY:n ja museon lasunnan johdosta seuraavasti: Aurinkopaneelien asennus vaikuttaa aina rakennuksien kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Näihin kohteisiin vaaditaan asennukseen rakentamislupaa. Aurinkopaneelien asennukset julkisivupintoihin, eli muualle kuin katolle, olennaisesti heikentävät rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa. Julkisivupintoihin tulevia asennuksia ei sallita lainkaan suojeltuihin tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviin rakennuksiin. Suojelluissa kohteissa ja arvokkaassa kulttuuriympäristössä (esim. RKY-alueella) järjestelmään sijoittamisesta tulee pyytää lausunto Keski-Suomen museolta. Paneelin pinta ei saa aiheuta ympäristöön häiritseviä heijasteita.

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Keski-Suomen Pelastuslaitos	24.4 §	Aurinkosähkö-järjestelmät	Rakennuksen katolle sijoitettavan luvanvaraisuudesta vapautetun aurinkosähköjärjestelmän paneelikentän toteutuksessa tulee noudattaa Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatimaa Aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuusohjetta.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Paneelikentän toteutuksessa tulee noudattaa Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatimaa Aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuusohjetta.</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	24.4 §	Aurinkosähkö-järjestelmät	Aurinkosähköjärjestelmät julkisissa rakennuksissa tulee olla luvanvaraisia. Akustojen sijoituksessa tulee huomioida niiden aiheuttamat riskit (terveys- ja räjähdysvaara).	Ei voida erotella julkista rakentamista muusta rakentamisesta. Järjestelmän hankkijan tulee tiedostaa riskit. Yli 100 m² aurinkopaneelikenttä rakennuksessa tai pihalla vaatii rakentamisluvan.
Keski-Suomen museo	24.4 §	Aurinkosähkö-järjestelmät	Kuntaliiton mallipohjassa ja myös Laukaan rakennusjärjestyksen kappaleessa ”24.4. Aurinkosähköjärjestelmät” todetaan, että suojelluissa kohteissa ja arvokkaassa kulttuuriympäristössä (esim. RKY-alueella) järjestelmää ei saa sijoittaa kadun puoleiselle sivulle. Keski-Suomen museo huomauttaa, että suojeltuja rakennuksia koskee asemakaavan suojelumääräys. Keski-Suomen museon näkemys on, ettei suojeltuihin rakennuksiin tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin kohteisiin saa automaattisesti asentaa aurinkosähköjärjestelmää edes sisäpihan puolelle. Niistä tulee aina erikseen pyytää Keski-Suomen museon lausunto, sillä aurinkopaneelien asennus vaikuttaa aina rakennuksien kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Aurinkopaneelien asennukset julkisivupintoihin, eli muualle kuin katolle, olennaisesti heikentävät rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa. Julkisivupintoihin tulevia asennuksia ei saa lainkaan sallia suojeltuihin tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviin rakennuksiin. Tältä osin Keski-Suomen museo pyytää kohtaa uudelleen tarkasteltavaksi ennen ehdotusvaihetta. Lisäksi tulee selkeästi ilmoittaa, ettei luvanvaraisuudesta vapauttaminen koske suojelukohteita missään tilanteessa.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Aurinkopaneelien asennus vaikuttaa aina rakennuksien kulttuurihistoriallisiin ominaispiirteisiin. Näihin kohteisiin vaaditaan asennukseen rakentamislupaa. Aurinkopaneelien asennukset julkisivupintoihin, eli muualle kuin katolle, olennaisesti heikentävät rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa. Julkisivupintoihin tulevia asennuksia ei sallita lainkaan suojeltuihin tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviin rakennuksiin. Suojelluissa kohteissa ja arvokkaassa kulttuuriympäristössä (esim. RKY-alueella) järjestelmään sijoittamisesta tulee pyytää lausunto Keski-Suomen museolta. Paneelin pinta ei saa aiheuta ympäristöön häiritseviä heijasteita.</i>
Laukaan Ympäristönsuojelu	24.6 §	Jätevesijärjestelmät	24.6 §:ään on myös jäänyt viittaus maataloutta koskevaan nitraattiasetukseen (1250/2014). Tämän voisi korvata viittauksella valtioneuvoston asetukseen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017) ja/tai ympäristönsuojelulakiin.	Pykälään muutetaan viittaus valtioneuvoston asetukseen 157/2017
Keski-Suomen ELY-keskus	24.8 §	Laiturit	Kohdassa todetaan, että luvanvaraisuudesta on vapautettu yhden pienehkön laiturin rakentaminen (pituus enintään 15 m ja leveys enintään 2 m, yhteensä 30 m²). ELY- keskus muistuttaa, että vesilaissa ei ole säännelty luvanvaraisuuden vähimmäiskoosta. Vesilain mukainen luvantarve riippuu hankkeen vaikutuksista. Luvantarpeesta voi pyytää arvion ELY-keskuksetta.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Kuitenkin on huomioitava mahdollinen vesilainmukainen luvantarve.</i>
Laukaan yrittäjät ry	25.3 §	Savupiiput ja tulisijat	Luvanvaraisuudesta on vapautettu uuden tulisijan asentaminen vanhan tulisijan tilalle, jos uusi tulisija vastaa vanhaa tulisijaa kokonsa, painonsa tai savuhormiin tuodun tehonsa puolesta. Uuden tulisijan osalta on huomioitava myös suojaetäisyyksien muutokset. Tämä kirjaus on hieman haasteellinen sen vuoksi, että vanhoista rakennuksista ei useinkaan löydy tarkkoja suunnitelmia ja/tai tietoja tulisijasta. Tällä kirjauksella on vaaransa, että uusi asennetaan vain vanhan tilalle selvittämättä rakenteita. Mahdollisissa rakennevahingoissa esim. kantavuuden vuoksi ja/tai hormipalotapauksissa korvausasiat voivat tällä kirjauksella olla varsin haasteellista selvittää.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Edellä mainituissa tapauksissa riippumatta siitä, tarvitaanko rakentamislupaa vai ei, tulee käyttää ammattitaitoista suunnittelijaa selvittämään vanhat rakenteet ja uuden tulisijan / hormin soveltuvuuden aiotulle sijaintipaikalleen.</i>
Keski-Suomen ELY-keskus	26.1 §	Arvokkaan kulttuuriympäristö-alueen ja kohteen määritelmä	Kyseistä kohtaa (arvokkailla kulttuuriympäristöalueilla ja -kohteilla tarkoitetaan seuraavia alueita ja kohteita) tulee täydentää valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventoinnilla (VARK). Kohteet tulisi esittää liitekartalla. Laukaassa olevat kohteet: Saraakallio I ja II, Hartikka, Hartikan kirkko.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnossa esitetyllä tavalla. Liitekarttaan 3 merkitään Laukaan kunnan alueella olevat VARK -kohteet.

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Keski-Suomen ELY-keskus	26.1§	Arvokkaan kulttuuriympäristö-alueen ja kohteen määritelmä	26.1 §: Rakennusjärjestysluonnoksen tekstissä sekä liitekartassa 3. tulisi johdonmukaisesti käyttää termejä valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY)/ maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö; valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (VAMA)/ maakunnallisesti arvokas maisema-alue. kohta 3: ”Maakuntakaavassa osoitetut maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt, jotka käsittävät sekä maisema- että rakennetun kulttuuriympäristön alueita. Ajantasaiset maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ovat maakuntakaavassa.”Em. muotoilua tulisi selkeyttää. Maakuntakaavassa (kaavakartta) on osoitettu sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Maakuntakaavassa (kaavakartta) ei kuitenkaan ole osoitettu maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Niitä koskee maakuntakaavan Kulttuuriympäristö- 7/7 yleismääräys. Kohteet on kuvattu maakuntakaavan alueluettelossa, sekä tarkemmin erillisessä taustaselvityksessä (Keski-Suomen museo 2016). kohta 3: ”Arvokkaita maisema-alueita ovat mm. Lankamaan maisema-alue, Leppäveden...”Em. lauseen voisi selkeyttää muotoon: Maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ovat Lankamaan, Leppäveden, Savion ja Vatian maisema-alueet. Lisäksi on hyvä huomata, että maakuntakaavan Kulttuuriympäristöyleismääräys koskee myös arvokkaita perinnemaisemia (luontotyyppinä perinnebiotooppeja). Ajantasaisen tilanteen mukaan Laukaassa on kaksi maakunnallisesti arvokasta perinnebiotooppikohtetta. Lisäksi on useita paikallisesti arvokkaita perinnebiotooppikohteita.	Karttaa korjataan lausunnon mukaisesti ja muutetaan termit vastaamaan rakennusjärjestysluonnoksen termejä. kohta 3: Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: Ajantasaiset maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ovat maakuntakaavakartalla ja <i>sen liiteaineistoissa (alueluettelo, taustaselvitykset)</i>. Korjataan myös kappaleen viimeinen lause lausunnon esitetyllä tavalla. Täydennetään pykälään uusi kohta 4 seuraavalla tekstillä: Arvokkailla kulttuuriympäristöalueilla ja -kohteilla tarkoitetaan seuraavia alueita ja kohteita.... <i>4.4. perinnemaisemat sekä arvokkaat perinnebiotooppikohteet</i> . Maakunnallisesti arvokkaat perinnebiotoopit on osoitettu myös liitekartassa 3.
Keski-Suomen museo	26.1§	Arvokkaan kulttuuriympäristö-alueen ja kohteen määritelmä	Keski-Suomen museo ehdottaa harkittavaksi, että arvokkaan kulttuuriympäristöalueen ja -kohteen määritelmää (26.1) täydennettäisiin siten että muinaisjäännöskohteet erotettaisiin omaksi kohdakseen ja lisättäisiin maininta muinaismuistolaista, koska se velvoittaa maanomistajia toimimaan em. lain mukaisesti. Muotoilu voisi olla esimerkiksi: ”7. Muinaismuistolailla (295/1963) suojellut kiinteät muinaisjäännökset ja muut arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet”.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon mukaisesti.
Keski-Suomen ELY-keskus		Rakennusoikeuden mitoittaminen kuivalla maalla.	ELY-keskus toteaa lisäksi huomiona, että voimassa olevaan rakennusjärjestykseen on laadittu liite rakennusoikeuden muodostumisesta kuivalla maalla. Kyseistä liitettä ei enää ole lausunnolla olevassa rakennusjärjestysluonnoksessa.	Liite on ollut tärkeä työväline kaavattoman alueen rakentamisen ohjaamisessa ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamisessa. Liite on poistettu rakennusjärjestysluonnoksesta lakiuudistuksesta johtuen. Uudistuksen perusteluissa on kuvattu rakentamisen sijoittamisen edellytysten periaatteellista muutosta, joka vaikuttaa mm. kaavoitusvaran ja niin sanotun kuivan maan rakennusoikeuden käyttämiseen lupaperusteena. Aiemman maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukainen arviointi hankkeen mahdollisesti aiheuttamasta haitasta <u>tulevalle kaavoitukselle</u> on uudessa lainsäädännössä korvattu menettelyllä, jossa arviointi kytkeytyy kunnan kaavoituskatsauksen mukaisiin kaavahankkeisiin. Kunnan ei ole tarkoitus kaavoittaa kaikkia haja-asutusalueita, jolloin hankkeita ei myöskään tule kirjattavaksi kaavotuskatsaukseen. Tästä syystä ei kunnalla enää ole mahdollista perustella sijoittamislupia mitoituksen kautta (ei aiheuta / aiheuttaa haittaa kaavoitukselle), kuten MRL:n aikaisessa lainsäädännössä oli mahdollista. Siten rakennusjärjestyksen uudistuksessa on katsottu, että mitoitus on menettänyt merkityksensä osan yhdyskuntarakenteen ohjausjärjestelmää ja se poistetaan rakennusjärjestyksestä. Edelleen kunnan tulee kuitenkin huomoida ja turvata lupamenettelyssä sekä rakennuspaikkojen muodostumisessa johdonmukaisuus ja maanomistajien tasapuolinen kohtelu, mutta vielä on epäselvää miten sen tehdään.

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Keski-Suomen ELY-keskus	27 §	Rakentaminen pohjavesialueilla	27 §:n määräyksissä on viitattava vesilain 3 luvun 2 §:ään. Lisäksi on määrättävä siitä, että pohjavesialueilla ei saa rakentaa tai suunnitella sellaisia toimintoja, jotka saattavat aiheuttaa ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisen pohjaveden pilaantumiskiellon ja 16 §:n mukaisen maaperän pilaantumiskiellon vastaisia seurauksia. Lisäksi voisi täydentää ”<i>Suunnittelun yhteydessä on myös selvitettävä tarve vesilain mukaiseen lupaan tai ympäristönsuojelulain mukaiseen ympäristölupaan</i>”. (Nykyisen oikeuskäytännön mukaan ei ole mahdollista sijoittaa maalämpöjärjestelmiä pohjavesialueelle (VL3:2 ja YSL17 §, pohjaveden pilaamiskielto)).	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon mukaisesti. Muutetaan pykälätekstiä 27.3 seuraavasti: <i>Nykyisen oikeuskäytännön mukaan ei ole mahdollista sijoittaa maalämpöjärjestelmiä (maalämpökaivoa tai -keruuputkistoa) pohjavesialueelle pohjaveden pilaamiskiellon takia (eli vaatii erillisen vesilain mukaisen luvan).</i>
Keski-Suomen ELY-keskus	28.2 §	Ilmoitusvaatimus	Ottettava huomioon myös ympäristönsuojelulain 139 § <i>Selontekovelvollisuus maa-alueen luovutuksen yhteydessä.</i>	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: : <i>Maa-aluetta luovutettaessa tulee ottaa huomioon ympäristönsuojelulain §139 mukainen selontekovelvollisuus.</i>
Vihreiden valtuustoryhmä	32 §	Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen kaikilla rakennuspaikoilla	Voiko lisätä: "Rakentamisen suunnittelussa pyritään puiden ja virhealueiden lisäämiseen sekä suojeltujen että uhanalaisten lajien esiintymis- ja kasvupaikkojen sekä luonnonarvoiltaan huomionarvoisiksi tunnistettavat alueet"	Pykälää täydennetään lausunnon mukaisesti seuraavasti: <i>Rakentamisen suunnittelussa pyritään puiden ja viheralueiden säilyttämiseen ja lisäämiseen. Lisäksi pyritään huomioimaan suojeltujen että uhanalaisten lajien esiintymis- ja kasvu-paikkojen sekä luonnonarvoiltaan huomionarvoisiksi tunnistettavat alueet.</i> Kunnalla ei ole kattavaa luontotietoa koko kunnan alueelta, mutta lupamenettelyssä uusien rakennuspaikkojen osalta luontoarvot tarkastellaan laji.fi -viranomaisporttaalin kautta. Jos rakennuspaikalta on aiempia havaintoja arvokkaista luontokohteista, hakijalta edellytetään tarkempaa selvitystä (§32 kohta 3).
Vihreiden valtuustoryhmä	32.2 §	Pihan rakentaminen	Voiko lisätä"Rakennuspaikan osat, joita ei käytetä rakentamiseen tulisi pyrkiä säilyttämään luonnontilaisena hiilisdonnon ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi!"	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: Rakentamattomat tontin osat tulee säilyttää ensisijaisesti mahdollisimman luonnontilaisina ja puustoisina <i>hiilisdonnon ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi.</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	41 §	Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie	Majoitus-, hoito-, liike-, työpaikka-, tuotanto- ja kokoontumisrakennusten sekä vähintään kolmekerroksisten asuinrakennusten vierelle edellytetään rakennettavaksi pelastustie. Asuinrakennusten varatiejärjestelyissä tulee ensisijaisesti tukeutua kiinteistön omatoimisiin varateihin.	Pykälätekstiä 41.3 täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Majoitus-, hoito-, liike-, työpaikka-, tuotanto- ja kokoontumisrakennusten sekä vähintään kolme-kerroksisten asuinrakennusten vierelle edellytetään rakennettavaksi pelastustie. Pelastustiesuunnitelma liitetään rakentamislupahakemuksen liitteeksi. Asuinrakennusten varatiejärjestelyissä tulee ensisijaisesti tukeutua kiinteistön omatoimisiin varateihin.</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	41 §	Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie	Omakoti- ja rivitaloissa voidaan pitää riittävänä järjestelynä pelastustoiminnan mahdollistamiseksi, että pelastuslaitoksen raskailla ajoneuvoilla on pääsy noin 50 metrin etäisyydelle rakennuksesta. Omakoti- ja rivitaloissa riittää ambulanssin pääsy sisäänkäyntien läheisyyteen.	Kirjataan tiedoksi.
Keski-Suomen Pelastuslaitos	41 §	Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie	Välittömästi kiinteistön sisäänajotien varteen on sijoitettava kyltti, josta ilmenee pelastustien sijainti. Tarvittaessa kylttiä tulee täydentää tonttiopastetaululla.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: Pelastustielle tontin sisään tulon yhteyteen on sijoitettava pelastustietä osoittava kilpi. <i>Tarvittaessa kylttiä tulee täydentää tonttiopastetaululla.</i> (§41.3)
Keski-Suomen Pelastuslaitos	41 §	Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie	Pelastustiet on mitoitettava pelastuslaitoksen antamien ohjeiden mukaisesti. Pelastustielle tulee olla riittävä leveys ja kantavuus, ja sille on varattava riittävä vapaa korkeus.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Pelastustiet on mitoitettava pelastuslaitoksen antamien ohjeiden mukaisesti. Pelastustielle tulee olla riittävä leveys ja kantavuus, ja sille on varattava riittävä vapaa korkeus.</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	41 §	Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie	Mikäli pelastustie sijoittuu rakennettavalle pihakannelle, tulee kannen kantavuus ja nostopaikat erityisesti huomioida suunnittelussa.	Kirjataan tiedoksi. Epätodennäköistä, että Laukaassa tehtäisiin pihakansia.

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Keski-Suomen ELY-keskus	41.1 §	Ajoneuvoliittymä	Rakennusjärjestyksen kohdassa 41.1 todetaan, että tontille tai rakennuspaikalle saa rakentaa yhden kadulle tai tielle johtavan ajoneuvoliittymän. ELY-keskus huomauttaa, että asemakaava-alueen ulkopuolella maantien liittymille tulee hakea liittymälupa (LjMTL 37 §). Myös liittymän käyttötarkoituksen muutos (esim. vanha metsäautotieliittymä -> asuinrakennuksen tonttiliittymä) vaatii liittymäluvan. Eli rakennusjärjestyksen kirjaus, että liittymän saa rakentaa on hieman harhaanjohtava, sillä maanteillä tienpitoviranomainen määrittelee sen, saako liittymää johonkin kohtaan rakentaa vai ei. On hyvä, että rakennusjärjestyksessä on todettu, että liittymän tulee olla toteutettavissa liikenneturvallisuutta vaarantamatta ja että liittymässä on oltava riittävä näkemäalue. Lisätietoa liittymäluvan hakemisesta ja luvan edellytyksistä löytyy https://www.elykeskus.fi/liittymat . Meneillään olevasta aluehallintouudistuksesta johtuen rakennusjärjestykseen ei kannata laittaa suoraa linkkiä, mutta sivuilta voi katsoa esimerkiksi sopivaa ohjeistusta rakennusjärjestykseen kirjattavaksi.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: Tontille tai rakennuspaikalle saa rakentaa yhden kadulle tai tielle johtavan ajoneuvoliittymän. <i>Maantielle johtavalle uudelle liittymälle tai liittymätyypin muutokselle tulee hakea liittymälupa (LjMTL 37§).</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	41.3 §	Pelastustie	Autopaikkojen ja pysäköintialueiden sijoitus kiinteistöllä tulee suunnitella siten, ettei rakennuksen palo- ja poistumisturvallisuus vaarannu.	Pykälätekstiä 42.1 täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Autopaikkojen ja pysäköintialueiden sijoitus kiinteistöllä tulee suunnitella siten, ettei rakennuksen palo- ja poistumisturvallisuus vaarannu</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	42.1 §	Moottoriajoneuvot ja sähköiset liikkumisvälineet	Sähköauton latauspisteen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatima Sähköautojen latauspisteet kiinteistössä ja pelastustoiminnan edellytysten huomioiminen -ohje.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Sähköauton latauspisteen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston laatima Sähköautojen latauspisteet kiinteistössä ja pelastustoiminnan edellytysten huomioiminen -ohje</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	42.1 §	Moottoriajoneuvot ja sähköiset liikkumisvälineet	Maanalaisiin tiloihin sijoitettavat sähköautojen latauspisteet tulee olla luvanvaraisia.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Maanalaisiin tiloihin sijoitettavat sähköautojen latauspisteet vaativat rakentamisluvan.</i>
Laukaan Ympäristönsuojelu	43.1 §	Jätehuolto	43.1 §:ään liittyen tiedoksi: sekä Laukaan että Hankasalmen jätehuoltomääräyksissä on annettu määräykset kompostorin etäisyydestä raja- ja eroavat rakennusjärjestyksen määräyksestä (Laukaassa 2 m ja Hankasalmella 4 m).	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Kompostin sijoittamisesta kiinteistölle määrätään Jyväskylän seudun jätelautakunnan jätehuoltomääräyksissä.</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	43.1 §	Jätehuolto	Myös jätteiden syväkeräysastiat tulee sijoittaa siten, ettei ne vaaranna paloturvallisuutta tai sijoitu liian lähelle rakennuksia tai naapurin rajaa ilman riittävää palo-osastointia	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Myös jätteiden syväkeräysastiat tulee sijoittaa siten, ettei ne vaaranna paloturvallisuutta tai sijoitu liian lähelle rakennuksia tai naapurin rajaa ilman riittävää palo-osastointia.</i>
Keski-Suomen Pelastuslaitos	43.1 §	Jätehuolto	Jätekatoksen lukituksella ja pihavalaistuksella pienennetään tuhopolttoriskiä.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Jätekatokset ja syväkeräysastiat suositellaan lukittaviksi.</i>
Vihreiden valtuustoryhmä	44 §	Tontin lumet	Voiko huomioida tekstissä myös naapurit. "Lumen varastointi ja sulamisveden käsittely on suositeltava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa tai haittaa naapureille tai kadun käyttäjille"	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Lumen varastointi ja sulamisveden käsittely on suositeltavaa hoitaa siten, ettei siitä aiheudu vaaraa tai haittaa naapureille tai kadun käyttäjille</i>
Keski-Suomen ELY-keskus	46.3 §	Purkamistyön toteuttaminen	Otettava huomioon rakentamislain 16 §:ssä säädetyt vaatimukset.	Pykälätekstiä (46.1 §) täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Hankkeesta on tehtävä RakL §16 mukainen purkumateriaali- ja rakennusjäteseelvitys (RAPU-selvitys) ennen kuin purkulupapäätös tehdään ja tiedot materiaaleista on päivitettävä purkamisen jälkeen rekisteriin (RAPU-selvitys)</i>
Keski-Suomen ELY-keskus	49.2 §	Säilytettävä puusto	Kohtaa voisi täydentää seuraavasti: <i>”Maisemallisesti arvokkaat puut ja merkittävät luonnontilaiset tontinosat tulee suojata työmaaaikana huolellisesti. Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tai rakennustyötä valvottaessa rakentajaa laatimaan tarvittavan suojaussuunnitelman.”</i>	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon mukaisesti.
Keski-Suomen ELY-keskus	49.4 §	Työmaasta aiheutuvien haittojen vähentäminen ja torjuminen	Rakennusjätteiden lajitteluun ja hyödyntämiseen jäteasetuksen (978/2021 26 §) mukaisesti tulee olla asianmukaiset keräysmahdollisuudet ja -tilat. (Vrt myös rakennusjärjestysluonnos kohta 49.6.§ Työmaan jätehuolto). Kohdassa voisi olla lisäksi seuraavanlainen määräys: Hulevesijärjestelmät tulee rakentaa mahdollisuuksien mukaan työmaan alkuvaiheessa.	Pykälätekstiä (49.6§) täydennetään lasunnon johdosta seuraavasti: <i>Työmaalla on oltava työmaan kokoon suhteutetut, riittävät tilat ja asianmukaiset keräysmahdoli-suudet rakennusjätteiden lajitteluun ja hyödyntämiseen jäteasetuksen. (978/2021 26 §) mukaisesti.</i> Pykälätekstiä täydennetään hulevesien osalta lausunnon mukaisesti.
Keski-Suomen Pelastuslaitos	49.4 §	Työmaasta aiheutuvien haittojen vähentäminen ja torjuminen	Rakennustyömaalla tapahtuvasta vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käytöstä ja varastoinnista (myös tilapäisestä) tulee tehdä ilmoitus pelastusviranomaiselle	Vaarallisten kemikaalien vähäisen käsittelyn ja varastoinnin ilmoitusmenettelystä säädetään Valtioneuvoston asetuksessa 685/2015 (Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta), jossa on asetettu ilmoitusvelvollisuudelle määräraajat. Asiant on säädetty laissa, jonka vuoksi sitä ei tarvitse toistaa rakennusjärjestyksessä.

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Keski-Suomen Pelastuslaitos KeskustaKD valtuustoryhmä	49.4 §	Työmaasta aiheutuvien haittojen vähentäminen ja torjuminen	Rakennustyömaan paloturvallisuus tulee huomioida. Erityisesti saneerauskohteissa, joissa rakennuksessa normaalia toimintaa työmaan rinnalla. Kaikkea haja-asutusalue- ja rantarakentamista tulee helpottaa ja tulkinnan varaisuutta vähentää. Uuden rakennusjärjestyksen tulee helpottaa rakentamista ja käyttötarkoituksen muutoksen hakemista koko kunnassa.	Pykälätekstiä täydennetään lasunnon mukaisesti. <u>Rakennusjärjestyksen määräyksiä noudatetaan alueilla, joilla ei ole voimassa yleis- eikä asemakaavaa.</u> Tarvittaessa rakennusjärjestyksen määräykset täydentävät kaavojen määräyksiä. Kaavattomien alueiden rakentamista määritellään ja ohjataan rakennusjärjestyksen lisäksi lainsäädännöllä, oikeuskäytänteillä ja kunnan strategioilla. Lisäksi yksittäisissä luparatkaisuissa pitää huomioida hallinnon oikeusperiaatteet. Rakennusjärjestysluonnoksessa annetaan määräyksiä rakennuspaikan ominaisuuksista, mutta ei linjauksia rakennuspaikkojen määrän mitoittamisesta. Voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä oleva kuivan maan rakennusoikeuden mitoitus, jota on käytetty kaavattoman alueen rakentamisen ohjaamisessa ja maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamisessa, on poistettu lakiuudistuksesta johtuen. Uudistuksen perusteluissa on kuvattu rakentamisen sijoittamisen edellytysten periaatteellista muutosta, erityisesti kaavoitusvaran ja niin sanotun kuivan maan rakennusoikeuden osalta. Aiemman maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukainen arviointi hankkeen mahdollisesti aiheuttamasta haitasta tulevalle kaavoitukselle on uudessa lainsäädännössä korvattu menettelyllä, jossa arviointi kytkeytyy kunnan kaavoituskatsauksen mukaisiin kaavahankkeisiin. Kunnan ei ole tarkoitus kaavoittaa kaikkia haja-asutusalueita, jolloin hankkeita ei myöskään tule kirjattavaksi kaavotuskatsaukseen. Tästä syystä ei kunnalla enää ole mahdollista perustella sijoittamisiluvia mitoituksen kautta (ei aiheuta / aiheuttaa haittaa kaavoitukselle), kuten MRL:n aikaisessa lainsäädännössä oli mahdollista. Siten rakennusjärjestyksen uudistuksessa on katsottu, että mitoitus on menettänyt merkityksensä osan yhdyskuntarakenteen ohjausjärjestelmää sekä maanomistajien tasapuolisen kohtelun arviointia. Edelleen kunnan tulee kuitenkin huomioida ja turvata lupamenettelyssä sekä rakennuspaikkojen muodostumisessa johdonmukaisuus ja maanomistajien tasapuolinen kohtelu, mutta vielä on epäselvää miten sen tehdään ilman selkeitä periaatteita. <u>Ranta-alueilla noudatetaan edelleen emätilaperiaatetta.</u>
Keski-Suomen ELY-keskus	luku 13		Ilmailulakia on uudistettu ja liitekartassa numero 1 suojavyöhykettä (Keski-Suomen maakuntakaavan mukainen suojavyöhyke) koskeva määräys tulee korjata seuraavaan muotoon: ”Lentoesteen muodostavista mastoista ja rakenteista on pyydetävä puolustusvoimien lausunto sekä ajantasaisen ilmailulain mukainen lentoestelupa Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta.” Liitekartassa 1 on esitetty muun ohella maakuntakaavan mukainen melualue ja em. maakuntakaavan mukainen suojavyöhyke. Tulee harkita, pitäisikö kyseisiä alueita koskevat liitekartan määräykset tuoda esiin kohdassa 13 Erinäiset määräykset.	Liitekarttaa 1 päivitetään lausunnon esitetyllä tavalla. Pykälätekstiä täydennetään lausunnon johdosta seuraavasti: <i>55§ Rakentaminen Tikkakosken varalaskupaikan suojavyöhykkeelle. Rakennettaessa Tikkakosken varalaskupaikan suojavyöhykkeelle tulee lentoesteen muodostavista mastoista ja rakenteista pyytää puolustusvoimien lausunto sekä ajantasaisen ilmailulain mukainen lentoestelupa Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta. (liitekartta 1)</i>
Keski-Suomen ELY-keskus			Rakennusjärjestyksessä tulee huomioida liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005, LjMTL) mukaiset maantien suoja- ja näkemäalueelle rakentamiseen liittyvät rajoitteet. ELY-keskus huomauttaa, että suoja- ja näkemäalueita koskevat maankäyttörajoitukset koskevat varsinaisten rakennusten lisäksi myös rakennelmia (ml. aidat) ja maan muokkausta (LjMTL 46 §). Nämä rakentamisrajoitteet ja ELY-keskuksen poikkeamisvalta (LjMTL 47 §) 5/7 säilyvät ennallaan, vaikka osa rakentamisesta vapautetaan rakentamislupaveloitteen ja naapurikuulemisen piiristä.	Pykälätekstiä täydennetäänlausunnossa esitetyllä tavalla. Kohtaan 6.1 lisätään seuraava teksti: <i>Maantien ollessa naapurina tulee huomioida maantien suoja- ja näkemä-alueet. Maantien suoja-alueen leveys on 20-50 m ajoradan keskiliinjasta. Maantien suoja-alueelle rakentaminen tai maan muokkaaminen (täyttäminen, pengertäminen tai leikkaaminen) vaativat Lupa- ja valvontaviraston poikkeamisen. (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä)</i> Maantien suoja-alueista on määrätty myös kohdissa 24.2§ ja 6.1§

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Keski-Suomen ELY-keskus			Kuntien rakennusjärjestysten päivitystyössä tulee huomioida nykyistä paremmin ilmastomuutokseen sopeutuminen ja hillintä. Rakennusjärjestysten päivittäminen on hyvä mahdollisuus edistää tämän teeman systematisointia. Rakennusjärjestyksen on oltava linjassa kunnan omien ilmastotavoitteiden sekä maakunnan ja valtion ilmastotavoitteiden kanssa. Tällainen rakennusjärjestys edistää kestävää liikkumista, viherrakennetta, kestävää rakentamista ja sopeutuu ilmastomuutokseen unohtamatta luonnon monimuotoisuuden merkitystä. Rakennusjärjestyksellä voidaan vaikuttaa rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja ihmisten käyttäytymiseen sekä kestävä elämäntavan mahdollistamiseen alueella.	Laukaan kunnan rakennusjärjestysluonnos on laadittu Kuntaliiton mallin mukaisesti, jossa on jo huomioitu ilmastomuutokseen sopeutumista ja hillintää. Luonnosta täydennetään lausuntojen perusteella mm. hulevesien ja viherpeitteisyyden osata.
Keski-Suomen ELY-keskus			Rakennusjärjestyksen olisi edistettävä näitä teemoja: Kasvullisen alan säilyttämistä mahdollisimman luonnontilaisena. Puiden säilyttämistä ja istuttamista. Viherkertoimen tavoitetason täyttämistä. Muokattavien tontinosien viherrakentamista ja vettä läpäiseviä pintakerroksia. Kasvilajiston monipuolisuutta ja paikallisten lajien suosimista. Materiaalien laatua ja vähähiilisyttä. Purkumateriaalien kestävää käyttöä ja purkusuunnitelman tekemistä. Energiatohokkaita ja ympäristöystävällisiä valaistusratkaisuita. Polkupyöräpaikkojen määrää. Polkupyörävarastojen määrää ja laatua kuten runkolukitusta, säältä suojausta ja helppokulkuisuutta. Erikoispolkupyörien kuten sähköpyörien ja kuormapyörien paikkoja. Polkupyöräpaikkoja sisäänkäyntien välittömässä läheisyydessä. Haitallisten vieraslajien leviämisen estämistä ja niiden poistamista esirakentamisen yhteydessä.	Kirjataan tiedoksi.
Keski-Suomen ELY-keskus			ELY-keskus huomauttaa, että rakennusjärjestyksen on perustuttava riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin, minkä perusteella voidaan arvioida rakennusjärjestyksen lainmukaisuutta. Luonnoksen nähtäville asettamista koskevan päätöksen aineistosta ei käy ilmi edes yleisluonteisia arviointeja mahdollisista selvityksistä ja vaikutusten arvioinnista. Rakennusjärjestyksen vaikutusten arviointi, selvitykset ja perustelut on mahdollista laatia erillisille asiakirjoille päätöksenteon ohteen (koskien esimerkiksi mahdollisia muutoksia suunnittelutarvealueen määrittämisessä, perusteita vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muutosalueille, jotka eivät vaadi poikkeamislupaa). ELY-keskuksen tiedossa on, että joissakin kunnissa (esimerkiksi Hämeenlinnan kaupungilla) on ollut käytössä erillisenä valmisteluasiakirjana rakennusjärjestyksen perustelumuistio, jossa on määräyskohtaisesti esitetty määräysten perusteluita, lisätietoa ja muuta aineistoa. Oheisasiakirjojen laatiminen ja hyödyntäminen on sinänsä kunnan harkittavissa, kunhan tarvittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit on riittävällä tavalla laadittu.	Rakennusjärjestysehdotukseen laaditaan perustelut ja vaikutusten arviointi.
Keski-Suomen ELY-keskus			ELY-keskus pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että rakennusjärjestyksessä annetaan yksiselitteisiä määräyksiä. Määräykset ovat lähtökohtaisesti sitovia ja niitä on noudatettava rakentamisessa ja rakennusten ylläpidossa. Rakennusjärjestykseen on suositeltavaa kirjata vain kunnan omia määräyksiä eikä yksinomaan toistaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Jos määräyksessä viitataan lain säännöksiin tai muihin normeihin taikka eri lähteisiin, niihin on viitattava asianmukaisesti. Jos rakennusjärjestyksen määräysten ohteen liitetään lisätietoja ja ohjeistusta, on varmistettava, etteivät ne sekoitu itse määräyksiin. Määräysten laadinnassa on syytä ottaa huomioon paitsi rakentamislain 17 §:n säännökset myös määräysten käytännön toteuttamis- ja valvontakelpoisuus.	Kirjataan tiedoksi

Mielipiteen antaja	Pykälä	Pykälän otsikko	Mielipide	Vastine
Keski-Suomen ELY-keskus			Määräysten viittaukset voimassa olevaan lainsäädäntöön voivat tuottaa muutostarpeita lainsäädännön muuttuessa, jotka on syytä ottaa rakennusjärjestyksen valmistelussa huomioon. Muun ohella valmisteilla oleva alueidenkäyttölain muutos saattaa aiheuttaa myös muutostarpeita jopa valmistelun aikana rakennusjärjestykseen. ELY-keskus muistuttaa myös siitä, että rakennusvalvonta voi tarjota joko rakennusjärjestyksessä itsessään määräyksistä erillisiä määräyskohtaisia lisätietoja (Esimerkkinä Kuntaliiton mallirakennusjärjestys, jossa on käytetty erillisiä lisätietolaatikoita. Kyseistä tapaa onkin käytetty jonkin verran nyt lausunnolla olevassa luonnoksessa.), sekä antaa määräyksiin liittyviä lisätietoja myös erillisillä julkaisuilla tai omilla verkkosivuillaan.	Kirjataan tiedoksi
Keski-Suomen ELY-keskus			Termien oikeellisuuteen ja yhdenmukaisuuteen on syytä kiinnittää huomiota. Rakennusjärjestysluonnoksessa on muun muassa puhuttu joissakin kohdissa rakennusluvasta eikä yhdenmukaisesti rakentamisluvasta (esim. 23 §).	Termit tarkastetaan ja termi rakennuslupa muutetaan rakentamisluvaksi.
Vihreiden valtuustoryhmä			Kaupunki-sana mainitaan useissa kohdissa, voiko muuttaa niihin kunta-sanan?	Kaupunki -maininnat liittyivät kaupunkikuvaan ja julkiseen kaupunkitilaan, jotka ovat yleisesti käytettyjä termejä/käsitteitä kuvaamaan taajama-alueen visuaalista kokonaisuutta. Niiden muuttaminen "kuntakuvaksi" tai "kuntatilaksi" ei siten ole tarpeellista.
Sosialidemokraat-tien valtuustoryhmä			Ryhmä pitää ehdotusta hyvänä. Ryhmällä ei ole kommentoitavaa luonnokseen.	Kirjataan tiedoksi.
Toivakan kunta			Ei lausuttavaa.	Kirjataan tiedoksi